

Lugupeetud Elva vallavanem ja vallavalitsus!

Pöördume teie poole murega kohaliku metsa pärast. Tegemist on RMK-le kuuluvate metsa-aladega Vehendi külas Mustjärve hoiuala ümbruses, katastrinumbriga 66601:007:0529 (Elva metskond 92); 69401:001:0001 (Elva metskond 9) ja 66601:007:0531 (Elva metskond 56) (vt kaart). Nendes katastriüksustes veel säilinud mets on kohalikele, samuti Elva valla elanikele ja ka kaugemalt tulijatele oluliseks väljasõitude – matkamise ja metsaandide korjamise kohaks. Antud piirkonda võiks tänapäeva mõistes nimetada ka rekreatsioonialaks või kogukonnaalaks, vanemas keelepruugis nimetati selliseid paiku puhkemetsadeks. Tegemist on ühe vähese, praegu peamiselt Mustjärve piirkonnas lageraist puutumata jäänud metsaga siinkandis. Mets on seente- ja marjarikas, paljude Elva valla elanike ja ka kaugemalt tulijate lemmikväljasõidukohaks. Koha populaarsust külastajate poolt kinnitab nii laudteede korrastamine ja rajamine ning infotahvliite leiduvus kui ka pargitud autode olemasolu tee ääres, mida sõltumata hooajast võib ikka ja jälle näha. Järve ümber on korraldatud giidituure, mille fookuses on olnud piirkonnale omane loodus ning paika puudutav kohapärimus. Ka armastavad Mustjärve ja selle ümbrust (hobi)fotograafid.

Mustjärve ümbrusesse, kõnealustele katastriüksustele, jäävad mitmed loodusväärtused, mis tõstavad piirkonda eriliselt esile: järve ümbruses on registreeritud mitu Natura elupaika (vanad loodumetsad (9010) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0), lisaks hõlmab piirkond erinevate kaitsealuste liikide elupaiku (*Zootoca vivipara* (arusisalik), KLO9134061; *Neckera pennata* (sulgjas õhik), [KLO9405682](#); *Pelophylax lessonae* (tiigikonn), [KLO9117324](#); *Lycaena dispar* (suur-kuldtiib), [KLO9200509](#), *Epipactis palustris* (soo-neiuvaip), [KLO9331012](#); *Crossocalyx hellerianus* (Helleri ebatähtlehik), [KLO9402442](#); *Goodyera repens* (roomav öövilge), [KLO9343588](#); *Buteo buteo* (hiireviu), [KLO9126402](#); *Diphasiastrum complanatum* (metsvareskold), KLO9327451; *Epipactis helleborine* (laialehine neiuvaip), [KLO9327445](#); *Lycopodium clavatum* (karukold), [KLO9354394](#)). Kuna avalikustada tohib vaid III kaitsekategooria liikide elupaiku, saame kaardil näidata üksnes neid, kuid piirkonnas on läbi aastakümnete olnud metsised, kelle üksikuks jäänud emaslinnud vahel kevadeti inimeste sekka ilmuvad.

Mustjärvest kagus asub väike allikaline madalsooks muutuv Valgjärv, millest algab Nigula oja ning mille põhjas on järvele nime andnud lubjakiht. Ka Valgjärve piirkonnas on kaitsealuste sambla- ja liblikaliikide leiukohti.

Eesti Maaülikooli Võrtsjärve õppekeskuse (Järvemuuseumi) põhitegevuseks on kvaliteetsesse keskkonnaharidusse panustamine. 2025. aastal külastas Järvemuuseumi 12 773 inimest ning külastajate arv on viimastel aastatel olnud selges kasvutrendis. Muuseumi külastajaskond on väga mitmekesine, hõlmates lastega peresid, kooli- ja lasteaiagruppe, kogukondi ja sõpruskondi, pensionäride grupe, puuetega inimeste grupe ning külastajaid nii koduvallast, mujalt Eestist kui ka välismaalt. Järvemuuseumi vahetus läheduses asuv, lageraist puutumata Mustjärve metsaala, on muuseumi õppe- ja keskkonnaharidusliku tegevuse seisukohalt äärmiselt oluline. Muuseum paikneb kõnealusest metsast ligikaudu 800–900 meetri kaugusel ning kasutab seda ala aktiivselt õppetöö läbiviimiseks, sealhulgas lastele ja noortele suunatud loodusõppeprogrammides. Näitena võib tuua I–III kooliastmele mõeldud samblaprogrammid, mille käigus tutvustatakse metsa elurikkust, sammalde rolli ökosüsteemis ning loodushoiu põhimõtteid vahetu kogemusõppe kaudu.

Looduskeskkonda saab kõige paremini tundma õppida seda vahetult kogedes ning Mustjärve metsa kui terviklik ja häirimata looduslik õpikeskkond on Järvemuuseumi õppe- ja keskkonnaharidusliku tegevuse seisukohalt väga oluline. Arvestades metsa kesket rolli nii õppeprogrammide läbiviimisel kui ka laiemalt kogukonna ja külastajate keskkonnateadlikkuse suurendamisel, palub Eesti Maaülikooli Võrtsjärve õppekeskus Mustjärve metsa säilitamist, et oleks võimalik ka edaspidi pakkuda järjepidevat, sisukat ja kvaliteetset keskkonnaharidust nii kohalikele kogukondadele kui ka laiemale avalikkusele.

Ideaalne on ühendada Järvemuuseumis käimine Mustjärve matkarajal kõndimise ja metsaandide korjamisega ümbritsevas metsas ning seda ka paljud teevad. See mets on kergesti ligipääsetav ja kergesti läbitav ka lastele, vanemaealistele ja puuetega inimestele, tulenevalt matkaradade olemasolust ja nende kompaktsusest. Tegemist on hea jalutusmetsaga, mis tuntud teadlase Tanel Moora väitel oli puhkemetsa staatuses juba nõuka-ajal.

Kõike eelpool toodut arvesse võttes palume Mustjärve ümbruse metsa-aladele katastrinumbriga 66601: 007: 0529, 69401:001:0001 ja 66601:007:0531 kogukonna ala (KAH) staatust. Tegemist on katastriüksustega, millest osa on juba raiesmike ja noorendike all, mis aga võiksid tulevikus tervikuna olla majandamisest väljas, sest elurikkuse seisukohast on oluline metsa iseseisev areng ja terviklikkus. Soovime, et alates 2026. aastast jääks antud ala raietest puutumata, sest käesolev metsa-ala toob kogukonna-alana nüüd ja tulevikus hetkelisest puidutulust suuremat kasu ning on väga oluline kogu Elva valla kogukonnale ja ka kaugemalt tulijatele. Noortele peredele võiks olla see täiendavaks stiimuliks tulla Elva valda elama, kui neil on juba side siin olevaga ning Järvemuuseum koos kohaliku metsa ja matkarajaga rabajärve ümbruses võiks kindlasti olla üks oluline mõjutegur selleks. Kahjuks on nii Järvemuuseumi naabruskonnas kui ka mujal Vehendi külas juba väga palju metsa raiutud ja lageraideid tehtud. Viimased on tehtud aastal 2025 ning ulatuvad peaaegu kõnesoleva metsani välja. Oleme praegust kehtivat metsamajandamist arvesse võttes kohalikena mures, milline saab olema antud paiga tulevik ning soovime, et see viimanegi väga ilus ja kaunis, aastakümneid muutumatuna püsinud mets ikka säiliks ja noorendike osas taastuks järgmistele põlvedele oma praegusel kujul.

Palume väga tulla kohapeale olukorda hindama. Lisame antud kirjalikule pöördumisele juurde ka kaardi soovitud KAH-ala piiridega meiepoolsest nägemusest lähtuvalt (baseerudes Maa-ameti kaardiandmetel). Oleme sealjuures avatud igasugustele läbirääkimistele ning teretulnud headele mõtetele, mis aitaks piirkonda säilitada jätkusuutlikuna ka järgnevaile põlvedele!

Viited katastriüksustele on leitavad detailsemalt aadressidel:

<https://minu.kataster.ee/cadastre/66601> HYPERLINK

["https://minu.kataster.ee/cadastre/66601:007:0529"](https://minu.kataster.ee/cadastre/66601:007:0529):007:0529;

<https://minu.kataster.ee/cadastre/69401:001:0001> ja

<https://minu.kataster.ee/cadastre/66601:007:0531>

Lugupidamisega

Limnoloogiajaama ja Elva valla elanikud, Järvemuuseumi töötajad, Mustjärve raba ja metsa külastajad ja hindajad

Allkirjad eraldi lehel:

kontakt:
Merike Viigil
merikeviigil@hotmail.ee
58135285

Lisa 1. Taotletavad katastriüksused, mida ümbritseb punane joon. Tumerohelised on olemasolevad hoiualad = EL Loodusdirektiivi ehk Natura elupaigad. Sinised on vääriselupaigad (VEP) ning ringide ja kolmnurkadega tähistatud kaitsealuste liikide leiukohad.